

Előfizetési árak:

Fél évre . . . 80 Leu
Negyed évre . . 40 Leu
Egy hóra . . . 14 Leu
Hirdetés — Nyílttér
díjszabás szerint.

SZÉKELY UJSÁG

egyesülve a SZÉKELY HIRLAP-pal.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A
SZÉKELY UJSÁGOT
néhai Molnár Emil
a
SZÉKELYHIRLAPOT
Biró Lajos alapította.

Felelős szerkesztő és kiadó:

Kovács J. István

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

KOVÁCS-HIRLAPIRODA, Str. Gen. Avarescu
(volt Gábor Áron-utca) 1. szám.

Főszerkesztő:

Dr. I. Diénes Ödön

Önálló listával

megy a választásba a
magyarság.A választási jel a régi: X, melyre
szavaz minden magyar ember.

Döntött a magyarság az országgyűlési képviselőválasztások ügyében és ez a döntés hű kifejezője a romániai kisebbségi magyar nemzet akaratának. Nem egyes vezetői a Magyar Pártnak határozták el, hogy a rövidesen lezajló országgyűlési képviselőválasztásokon önálló listát nyújtunk be mindenütt, ahol jelölt van, nem a vezetőség akaratának a tagozatokra való rákényszerítése ez a döntés, hanem az egyes megyei tagozatok akaratának megerősítése és helybenhagyása.

A demokrácia elvei a legteljesebb mértékben érvényesültek. Az önálló lista mellett való állásfoglalás szerencsés összetételalkozása a közhangulatnak a magyar kisebbség érdekeivel. Mert nem lehet érdeke egyetlen kisebbségnek sem, hogy szekerét valamelyik többségi nemzeti párt lovaihoz kösse. Legkevesbé a magyarságnak, mely kulturális fölényével, politikai érettségével és szavazóinak számarányánál fogva egymagában is elég erőt képvisel.

Ha a kormány ígéretéhez hiven tényleg tiszta választásokat rendez és így alkalmat is ad arra, hogy a magyarság ezt az erejét kifejezésre juttassa, úgy minden szakadási kísérletek mellett is olyan győzelmet fogunk aratni, — győzelmet kell aratnunk, — mely presztizsünket és sulyunkat csak emelheti. Nemcsak a kormány, — hiszen a kormányok élete gyorsan múló — hanem az összes pártok és az ország minden lakósa szemében.

Az okok, amiért nem kötött
kartelt a Magyar Párt....

Az Országos Magyar Párt központi elnöksége kommunikét adott ki, amelyben közli, hogy az elnöki tanács javaslatára az intéző-bizottság egyhangulag kimondotta, hogy a képviselőválasztásokon a Magyar Párt önálló listával vesz részt. A nemzeti parasztpárt oldaláról érkezett választási kartell ajánlat tehát tárgytalanná vált.

Ennek indoka az, hogy a nemzeti párt nem volt hajlandó konkrét, részletes és kötelező formájú kisebbségi politikai programot adni.

Az intéző-bizottság úgy határozott, hogy mindazok, akik a Magyar Párt határozatával szemben más listán jelölést vállalnak, a Magyar Párt tagjai sorából kilépettnek tekintetnek.

Foglalkozott még az intéző-bizottsági ülés a folyó évben megtartandó országos nagygyűléssel is. Ennek helyéül Marosvásárhely városát jelölték ki. Az Országos Magyar Párt nagygyűlését szeptember vagy október hónapban, tehát Marosvásárhelyen fogja megtartani.

Az Országos Magyar Párt egyébként kibocsátotta a szokásos választási felhívását, amelyben leszögezi, hogy a mai rettenetes válságnak, amely legjobban a magyar népkisebbséget sújtja, legfőbb oka a kormányok állandó váltakozása, a közterhek rettenetes terhei, amelyek évről-évre rombolták szét a polgári egzsizisztenciák ezreit.

A manifesztumban a párt kijelenti, hogy a Magyar Párt a jogrend hive, de csak olyan kormányzatot tart érdemesnek az ország ügyei intézésére, amely visszaállítja azt a helyzetet, amelyben a tönkretett polgári élet visszanyeri alapjait.

Felemlíti a manifesztum azt is, hogy történetek megkeresések bizonyos oldalról választási kartell érdekében, azonban a Magyar Párt nem megy bele semmiféle választási egyezménybe, mert a magyar nép fájdalmait egyedül viseli, terhei egyedül az ő vállán vannak, sem fájdalmaival, sem küzdelmeiben nem osztozik vele senki. Éppen ezért most az alkalma annak, hogy a magyar nép megmutassa, hogy a gazdasági válság nem rontotta meg a magyar összetartás egységét és ezért minden magyar szavazzon a Magyar Párt

szorzójeli listájára.

Egyébként a Magyar Párt képviselőjelöltjei a központ határozata folytán a következők: Bárá Szentkereszt Béla, dr. Abrudbányai Ede és dr. Barabás Andor. Szenátorjelöltek: Sándor József és dr. Fábián László.

Julius hatodikán

kezdik meg képviselőjelöltjeink
programbeszéd körutjukat.Kézdivásárhelyre Julius 10-én, vasárnap
délelőtt érkeznek meg jelöltjeink.

Képviselő- és szenátor-jelöltjeink Julius 6-án, szerdán délelőtt kezdik meg program-beszéd körutjukat és tartják a beszédeket a következő sorrendben:

Julius 6-án:

Délelőtt 9 órakor Szárazpatak, 10 ó. Kővár, 11 ó. Szentlélek, 12 ó. Szentkeresztben a bélafalviakkal együtt.

Délután 2 órakor Esztelneken (a kurtapatakiakkal, csomortániakkal és almásiakkal együtt) 3 ó. Lemhény, 4 ó. Bereckben (martonosiakkal együtt), 5 órakor Nyujtódon és 6 órakor d. u. Sáralfván (a százfalusiakkal együttesen).

Julius 8-án:

Délelőtt 9 órakor Torján, 10 órakor Szentkatolnán.

Julius 9-én:

Délelőtt 9 órakor Osdola, 10 ó. Gelence, 11 ó. Hatolyka és 12 órakor Martonfalván.

Délután 1 órakor Márkosfalván, 3 ó. Dálnok és 4 órakor Albisban.

Julius 10-én:

Délelőtt 9 órakor Futásfalván (az ikafalviakkal) 10 órakor Alsócsernátonban (Felsőcsernátonnal együtt).

Délelőtt 11 óra: Kézdivásárhelyen.

○=○ Már Maniu is stráin? A Neamul Romănesc legutóbbi számában Jorga és támadást intézett Maniu ellen és a többek között a következőket írta:

— A szó legszorosabb értelmében idegennek (stráinnak) kell neveznünk Maniu Gyulát, aki 1918-tól kezdve állandóan ambíciót érez magában, hogy intézze Románia sorsát. Fajilag nem lehet idegen, hiszen állítólag jó hazafi, de idegen a mi mentalitásunktól, már csak azért is, mert állandóan egységet akar teremteni a román nép és Róma között. Idegen a nevelésénél fogva, mert a magyar Verböczi szellemében nevelkedett és kálvinista kollégiumban végezte tanulmányait. Idegen tőlünk, az ó-királyságtól és mi őt, amíg él, idegennek fogjuk nevezni.

Választási mozgalmak

a kézdijárásban.

Mint az ország egyéb periferiáin, a Kézdi-járásban is megindult a választási propaganda. Mondanunk sem kell, hogy különösen a román ellenzéki pártok igyekezzenek a talajt megművelni, arra alapítva a számitásukat, hogy a nehéz gazdasági helyzet sok „magyart” fog az ő táborukba hajtani. Különösen a liberális-párt dolgozza a falvakat. Szerdán és csütörtökön autó száguldott végig a falvakok és abból röptek a politikai röpcédulák, a liberális párt választási kortes cédulái. A magyarul nyomott kis plakátok hangzatos ígéretek tárháza, még arany korszakot is ígérnek, amikor lesz pénz rogyásig, tejfel színültig. Ugy szép az élet, ha zajlik.

A nemzeti parasztpárt csendben dolgozik. Hogy ez mit ígér, az ország népéhez kibocsátott manifesztumból tudjuk meg. A párt ebben a manifesztumban újabb pénzügyi, politikai és gazdasági koncepció irányelveit fejezte ki.

Mihalache, aki a napokban tért vissza Bucurestibe választási körutjáról, kijelentette, hogy a kereskedelmi élet alapjait is meg kell változtatni s főként arra kell törekednünk, hogy preferenciális tarifa-szerződéseket kössünk mindazokkal az államokkal, amelyekbe mi is exportálunk. Legkésőbb szeptemberig rendbe kell hozni az ország pénzügyi és gazdasági viszonyait. Szeptembertől kezdve egy banért sem vásárolunk azoktól az államoktól, amelyek ugyanannyi összegért nem vásárolnak tőlünk is. Ezzel az elvvel a kormány egy egészséges kereskedelem alapját veti meg.

Ezek is, ugy-e, szép ígéretek? —

Megmozdult azonban a Szociál Demokrata Párt, mely a múlt vasárnap délután városunkban is megalakította a helyi tagozatát és képviselőkül első helyen Bartha Károly bukaresti iparost, második helyen Molnár Kálmánt, harmadik helyen Mocsáry Bélát jelölte.

Amint halljuk, a szociálisták a községi választások alkalmával is külön listával mennek.

(:) Választási körzetek. A képviselőválasztások a vármegyében 15 helyen, a szenátorválasztások pedig nyolc helyen fognak lezajlani. Képviselőválasztási központok: Sepsiszentgyörgy, Mikóujfalu, Aldoboly, Uzon, Dálnok, Kovászna, Gelence, Kézdivásárhely, Torja, K.-szentkereszt, Nagyajta, Barót, Nagyborosnyó,

A megvadult Gelencze pataka.

1932 jun. 29.

Az elmúlt vasárnapi számunkban röviden megemlékeztünk, hogy június 23-án mily nagy zivatar vonult el Gelencze felett. Amint most tudósítónk írja, ember emlékezete óta első nem fordult, borzalmas felhőszakadás június 24-25-én újból megismétlődött.

A vihar felbecsülhetetlen károkat okozott úgy a vetésekben, mint épületekben és gyümölcsösökben.

Az újabb borzalmas felhőszakadás következtében Gelencze pataka újból megáradt és mellette az eddig véd-gátfalként elhuzodó — volt zernyei iparvasút töltéseit 30-40 m. hosszúságban, továbbá egyes helyeken az uttesteket is elmosta, úgy, hogy közlekedni kocsival egyáltalán nem lehet. A lerohanó óriási víztömeg a Papp Lajos-féle és Cseh Zoltán-féle községbe vezető nagyhidakat, valamint a nagy áldozatok útján létesített „Nemere” sporttelepét, kerítésével együtt magával sodorta, minek következtében a Sportegyesület pályája nélkül maradt.

Egyes uccán méteres víz hömpölygött, amely ledöntötte a kisházak kerítéseit, számos háznak pedig bedöntötte az oldalát. Hogy a több napon át lerohanó óriási víztömeg nem sodorta el a községet, ez csak egyes emberek éjt-nappallá tevő fáradhatatlan munkásságának köszönhető, kik nem ismerve fáradságot, János Dávid főbíró vezetésével mellett újabb és újabb gátkötésekkel igyekeztek a már vesztőjósóan, gátakat át-törni látható óriási víztömeget medrébe szorítani.

A felhőszakadás közben

a villám több ízben lecsapott, többek között Salamon Gyula csürrébe, mely teljesen ledőlt, továbbá lecsapott a Máté István fűrészgárába is, ahol az ott tartózkodó munkások közül többen elájultak.

Az óriási felhőszakadás következtében, a lerohanó Gelencze pataka Imecsfalvát sem kímélte meg. Itt is

egyes utcákon méteres víz hömpölygött, számos háznak az oldalát és kerítését döntötte le.

Imecsfalva helyzetét még veszélyesebbé tette, hogy június 25-ére az Imecsfalva mellett elhaladó Feketeügy is kilépett medréből, mely Szentkatolna, Hatolyka, Martonfalvi határokat is víz alá borította. Most úgy néz ki a határ, mint egy tenger, leirhatatlan károkat okozva mindenfelé. A vizáradat az állomás mellett levő Ceho Romano tűzifa telepét sem kímélte, több vagon tűzifát elsodort magával. Az óriási víztömeg, amerre elhaladt, a kegyetlen pusztulás képét hagyta maga után.

Csütröttökön a Gelencze pataka rohanó áradatának majdnem áldozata lett a kovásznai járási csendőrőrmester, aki az őrsöket ment ellenőrizni. A hidakat az árvíz elsodorta, így a szekéren utazóknak a sodró áron kellett keresztül menni. Az őrmestert a szekérről az ár lesodorta, ki csak úgy tudott megmenekülni, hogy belekapaszkodott a szekérbe. Az őrmesternek odaveszett az aktatáskája is, melyben állítólag 3000 leu készpénz is volt.

Marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara közleményei.

(1110/1932.) A Kamarák Szövetségének értesítése alapján közöljük a faherkedőkkel és fatermelőkkel, hogy f. év július 9-én d. e. 11 órakor Cáiroban az Egyiptomi Vasút Igazgatóság hivatalában 220.000-250.000 drb. talpfa (travers de lemn) szállítására árlejtés fog tartatni.

Érdeklődők 175 leu — 33 leu portóköltés befizetése ellenében a „Service de Magasina Généraux” Cáiró-tól megkaphatják a szükséges árlejtési feltételeket.

(1321/1932.) Érdekeltek tudomására hozzuk, hogy a Galaji-i kiállítás és mintavásár, melynek megrendezése f. év szeptember 1-30 közötti időre volt elhatározva, közbejött akadályok miatt elhalasztódik 1933. tavaszára. A közelebbi időpontot megfelelő időben közölni fogják.

(1437/1932.) Italog elnevezése. A Kereskedelmi és Iparkamara az érdekelt kereskedők tudomására hozza, hogy a szőlőtermelés szabályozásáról szóló törvény 10-14 szakasza értelmében bornak, mustnak, vagy bármilyen szeszes italnak csak oly földrajzi elnevezést lehet adni, amely megfelel a származásnak. Ennek következtében tilos a raklatozása, vagy eladása azoknak az italoknak, melyeknek a címkéfelírása nem felel meg a fenti követelményeknek. Ugyanezen elbírálás alá esik a külföldi eredetű elnevezések — portugál, francia, spanyol, stb. — használata. Kétszámok 10.000-100.000 leu büntetés alá esnek.

A muzeumokról általában és a mi muzeumunkról.

Irta és felolvasta az Erzsébet Árvaház 1932 június 11-iki estélyén Dr. I. Diénes Ödön.

És noha itt van a szomszéd városban e székely intézmény, mégis sokan vannak, kik soha e muzeum értékeiben, ritkaságai-ban nem gyönyörködhettek, kiknek nem volt alkalmuk annak megtekintésére.

Pedig valóban érdemes e muzeum gyűjteményeit megtekinteni; aki Sepsiszentgyörgyön megfordul, ajánlom, ne mulassza el azt. Régiség tárában a múlt századok emlékei, régi székely vonatkozású tárgyai teszik érdekessé és tanulságossá a muzeumba belépő sétáját. Különböző régiségek, fegyverek, órák, templomi relikviák, házi tárgyak száz, meg száz változata köti le a figyelmet. Az őskori telepek ásátásából, főképp az erődi őskori telepről, de mégynk különböző más helyei-ről is nyert tárgyak közt több van unikum és világhírű és ez a gyűjtemény minden tekintetben elsőrangú. Megismertem e rész az őskori ember primitív eszközeivel, életmód-jával. A természetrajzi, a néprajzi osztály tárgyai és a képtár töltik el sok és változatos tárgyakkal az emeletet. De legnagyobb terjedelmű, illetve mennyiségű a könyvtár és levéltár, melyben 200 ezeret felülhaladó muzeumi tárgy van.

Reámutattam arra, hogy a világhírű, nagy külföldi, valamint a magyar és székely muzeumok mikből állanak, miket foglalnak magukban. Látható ebből a vázlatos felsorolásból, hogy a muzeumok célja a tudás, a művelődés terjesztése. A szép, a hasznos, a gyönyörködte és tanulságos tárgyak állandó kiállítása és tárháza a muzeum.

Következik ebből, hogy minél több helyen van, minél többféle muzeum, a közönségnek annál több alkalmá van az ez irányú művelődés megszerzésére, mit e kulturintézményekben találhat meg.

A művelt országokban alig van már város, hol kisebb-nagyobb muzeum ne lenne s Magyarországon is különböző helyeken megközelíti a százat. Arra kellett nekünk is törekednünk, kik szívünkön hordozzuk városunk előhaladását, hogy nálunk se hiányozzék ez az intézmény.

Megértette ennek az eszmének a fontosságát a Kézdivásárhelyi Kaszinó, eme már majdnem 9 évtizedes kulturális egyesület, midőn a 80 éves fennállásakor tartott jubilaris diszközgyűlésén, 1922 karácsonykor indítványomra elhatározta, hogy városunkban is muzeumot létesít és már akkor e célra pénzalap gyűjtését kezdte meg, melyet évről-évre gyarapított. Nemsokára azonban a Kaszinó működését a hatóság betiltotta, helyiségeit a katonaság elreklvirálta és újból csak 1928 óta folytathatja működését. Így a muzeum létesítésére a kezdő lépések csak 1929-ben történhetek meg s azóta, aránylag rövid idő alatt eljutottunk odáig, hogy ma már van városunkban is muzeum s már csak rövid idő választ el attól, hogy a muzeum berendezését és 3 évi kitartó munka és propaganda folytán a közönség önkéntes adakozásából eddig összegyűlt és a mai napig már 7000 darabot meghaladó tárgyak elrendeztessenek, illetve a folyamatban levő rendezés befejeztessék és ünnepelesen a nyilvánosságnak átadassanak.

Muzeumunkat, mint általában szokás, öt főcsoportba osztottuk. Súlyt fektetünk elsősorban a helyi vonatkozású tárgyakra.

Az első csoportba tartoznak a régiségek, pénz és éremgyűjtemény és történelmi tárgyak. Ebbe a csoportba tartozik az arckép és fényképgyűjteményünk városunk és vidékünk közéletében szerepet játszott egyénekről. Erre különösen felhívjuk a közönség figyelmét.

A második csoport a könyvtári és levéltári rész, a harmadik a néprajzi, negyedik a természetrajzi és ötödik a népművészeti tárgyak gyűjteménye.

Ezen szakcsoportokba oszlik a már eddig adományozott 7000-nél több tárgy, melyeket nemsokára alkalmá lesz a közönségnek elrendezve is szemlélni az Erzsébet Árvaházban. Ha majd a közönség látni fogja a kiállított tárgyakat, akkor veszi észre ez is, az is, hogy ime nekem is van otthonn olyan tárgyam, mit meg se becsülök, de ide

jó lesz. Már most is nagy változatosságban vannak különféle tárgyak; például régi eszközök, edények, bokájok, régi pisztolyok, szép pénzgyűjtemény, régi gyászjelentések, közben több kézzel írott, abból az időből, midőn még vidékünkön nem volt nyomda, kitömött madarak, szarvas, őzagancsok, bogár és pillangó gyűjtemény, ásványok, kővületek, népvándorlás korabeli cserépedény darabok, melyeket a Torjapataka martjából ástam, a könyvtári csoport, melyben már majdnem 1000 drb. könyv van s melybe tartoznak ezenkívül a hírlapok, nyomtatványok, valamint az okiratok. Itt említem fel, hogy sokan abban a tévhitben vannak, hogy csak régi könyvek valók a muzeumba, holott minden muzeum gyarapítja könyvtárát a legújabb könyvekkel is, tehát szívesen fogadjunk bármely fajta, akár szépirodalmi, akár bármely más újabb könyvet is, mert csak így valósulhat meg az a tervünk, hogy muzeumunk könyvtára nyilvános közkönyvtár is legyen.

De nem folytatom tovább ezek felsorolását, hiszen nemsokára mindenki meg fogja látni az Erzsébet Árvaházban elhelyezett muzeumunkat, mely ha szerény keretek közt is indul, mely még ma csak az intézmény magjának tekintendő, van remény rá, hogy évek és évtizedek múltán kinő terebélyes fává, emelve városunk kulturális nivóját. Olyanok is fogják látogatni muzeumunkat, kik különben más városi muzeumot soha sem láthatnának és már csupán ezzel is meg van a létjogosultsága. Es midőn az Árvaházban meglátogatjuk e közművelődési intézményt, gondoljunk arra, hogy ez az Árvaház jóvoltából kezdhetette meg működését, annak az árvaháznak, mely maga is támogatásra szorul, de amely mindig a közjó, a kultúra és a humanizmus szolgálatában állt és áll, tehát ne feledkezzünk meg az árvákról sem.

Támogassuk intézményeinket, melyek a kulturát szolgálják, mert fennmaradásunknak, kulturánk fenntartása és emelése lesz és volt mindig az alapja.

(Vége.)

Nézzél a napba...

[Válasz Pál Loránt barátomhoz.]

Nézzél a napba késő alkonyatkor;
Bibor lángjában fürdesd meg szemed...
Mély akkordoktól síró zongorából
Hallgasd ki a jajt — s tárd ki a szíved...
S közömbösséged, mely nyugodna még tán,
Nyugtasd tovább, ha érzed ébredezni...!
Nézzél a napba, de az én szívembe
Ne merj, ne merj egy pillantást bevetni...

... Hallgasd a hajnal madárdalolását,
Hallgasd az éjnek búvós himnuszát...
Vig lánykacajnak, mely érted kacérog,
Hallgasd ki csengő, édes ritmusát...!
Hallgasd! — De kéjéd égő mámorában
Bármily merengő, bus mélységet érzel;...
Az én szívemnek fájó dalolását
Ne merd, ne merd még meghallgatni egyszer!

(Kézdivásárhely, 1932. június 24.)

Ikafalvi — László.

Corporațiunea Generală a Meseriașilor
din Târgul-Săcuș
Általános Ipartestület.

No. 165/1932 szám.

INVITARE.

Noi, Președintele Corporațiunei Generale a Meseriașilor din Târgul-Săcuș, având în vedere, că toți acei meseriași de pe teritoriul orașului Târgul-Săcuș, cari se exercită o meserie cu calificare, indicată în §-ul 5 al legii XVII din anul 1884, fie care meseriași odată cu începerea meseriei sale devine membru obligator al Corporațiunei, — în consecință Vă invităm toți meseriași ai orașului, că în ințelesul art. 138 legii XVII din anul 1884, fie care dintre dânsi să plătească în termen de 15 zile, taxele de intrare și de membru în casa Corporațiunei, în orele oficiale, — pentru că în caz contrariu se vor percepe taxele pe cale administrativă, în felul impozitelor publice.

Felhívás.

Mi a Târgul-Săcușci Általános Ipartestület Elnöksége, tekintettel arra, hogy mindazon iparosok, akik Târgul-Săcuș város területén az 1884. évi XVII t.c. 5 §-usa értelmében képesítéshez kötött mesterséget űznek, iparáguknak megkezdésével kötelezőleg az Ipartestület tagjaivá válnak, — minek folytán felhívjuk a város iparosságát, hogy minden egyes iparos az 1884. évi XVII, t.c. 138 §-usa alapján belépési és tagsági díjait hivatalos órák alatt 15 nap alatt az Ipartestület pénztárába fizesse be, mert ellenesetben a díjak közigazgatási uton közzadók módjára hajtathatnak be.

Data-Kelt Târgul-Săcuș, la 28 Junie 1932.

Lukács József
președinte-elnök.Dr. Várhelyi Ödön
secretar-kisér.

A székely autonom iskolajogról

beszél hosszasan a sepsi ref. egyházmegye e hó 29-iki rendkívüli közgyűlésén dr. Molnár Dénes, mint a kézdi ref. egyházmegye világi főjegyzője dr. Balogh Arthur nyug. egyetemi tanárnak az Erdélyi Múzeum hivatalos füzetének 1931 évi 10-12-ik számaiban megjelent tudományos értekezésének ismertetése kapcsán, mint vendég. Ez az előadása, illetve ismertetése azt a célt kívánta szolgálni, hogy a székelység vezetésére hivatott egyik tekintélyes része a tanügyi embereknek ismerje meg az eddig helytelenül felfogott kérdést és segítse a megvalósuláshoz a már felekezetenként létező — bár részben a r. kath. egyháznál a Status megszüntetésével kétségesse vált, — vallási autonomia mellett az iskolai székely önkormányzatot. Fejtegetéseinek gerince a következőkben ismertethető nagy vonásokban:

A párizsi egyezmény 11 cikke, mely szerint „Románia hozzájárul ahhoz, hogy az erdélyi székelyek (és szászok) közületeinek a román állam ellenőrzése mellett vallási és iskolai kérdésekben helyi önkormányzatot engedélyezzen.”

A Balogh Arthur értekezéséből felolvasta a következő idézeteket: „A „communes, (közületek) kitéltt úgy értelmezhetjük, hogy a vallási közösségeknek, vagyis az egyházaknak a vallási önkormányzat joga van megadva, míg az iskolai önkormányzat a székely nemzeti közületeknek van megadva. Az iskolai kérdésekben való önkormányzat alanya tehát a székelyek összessége. Itt tehát valódi nemzeti joggal állunk szemben, amennyiben a nemzetiség védelme nem az egyeseket megillető egyéni jogok által, hanem a nemzetiséget, mint összemelet megillető önkormányzati jog által biztosítottatik. A helyi önkormányzat kitéltből nem lehet arra következtetni, mintha a szerződést megalkotók előtt az önkormányzatnak csak helyi szervezete lebegett volna és az önkormányzatnak egyetemes szervezetét ki akarták volna zárni. A helyi csak a központi kormányzattal való ellentétet jelenti, vagyis az angol felfogás szerinti központi és helyi kormányzatot, mivel ott minden helyi kormányzatot az önkormányzat lát el. A „helyi önkormányzatot tehát nem lehet úgy értelmezni, hogy az csak a legkisebb közigazgatási egységre, a községre, terjed ki.” (lásd az erdélyi tudományos füzetek 1932 évi 29 számának 7. 9. és 11. oldalait.)

Majd így is ír:

„Minthogy az önkormányzatnak célja a nemzetiség kulturájának biztosítása, a saját nyelven való tanulást a legszorosabban kell értelmezni. Eufélogva ki kell zárva lenni annak, hogy a tantárgyak egyrészt az államnyelven való tanításával kettős tannyelv legyen. Az államnyelv, mint tantárgy oly mértékben tanítandó, hogy abban az iskola fokának megfelelő jártasság legyen szerezhető.”

Ez idézetekhez megfelelő kommentárokat fűzött s kifejtette, hogy az iskolai autonomia a követelése a székelység részére a különböző felekezetekhez tartozó székelységnek az iskolai autonomia kereteiben egységes kulturális közösséggé tételét jelentené. Valamint arra is kitért, hogy ezzel a magyarságot nem megosztaná az erejében, hanem éppen megerősítené. Mert a nem székely vidékek magyarságának az egyházak autonomiája keretében csupán saját költségükön fenttartható iskolák segélyezésére a székely egyházi adójárulékok is felhasználhatók lennének, mivel — amint ismét Balogh Arthurtól idézte —:

„Az önkormányzat nem az állami tevékenységgel konkuráló tevékenységről, hanem az állami tevékenységet helyettesítő, az önkormányzat fogalmánál fogva azt kizáró közfeladat megoldásáról van szó. Ezért kell a költségeket az államnak viselnie.”

És pedig az állami bevételeknek iskolai célokra szolgáló részéből oly arányban, amint a székely közület tagjainak adófizetése aránylik az ország összes e címen fizetett adó összegéhez. Természetesen ez adóknak a székely legfőbb autonom szerv kezéhez és rendelkezésére bocsátása után.

Az autonomia szerveit természetesen az egyházak megfelelő képviselőinek bevonásával kell mindenütt (legfelsőbb és legalsóbb, illetve középfokokon is) megalkotni, választás, illetve küldetés útján, a lélekszám arányának megfelelően a Székelyföld, az egyes megyék és az egyes községek szerint.

Ez a kérdés most nagy és részletes feldolgozásra szorul, míg a politikai fórumokon keresztül törvénybe érlelődik. De ha soha sem kezdjük el, semmi sem akadályozza meg évtizedek múlva elnemzeti-etlenésünket.

Sajnos, hogy a politikai vezetés ezt a székelységet közelről nagyon is érdeklő kérdést elhanyagolta eddig. Ez az oka annak is, hogy más rendeltetésű szervek előtt kell ezekről beszélni. A megyei intézőbizottság egy év előtt foglalkozott e kérdéssel s azóta ismét nagy csend van. Pedig a mi székely nyomorúságunk további halasztást nem tűr. Reméljük, hogy a mozgalom most már nagyobb arányokat fog ölteni.

Sugár és Rövid.

— Alászolgája! Hol volt, hogy mostanáig nem láttam?

— Beteg voltam.

— Ugyan?

— Berekedtem, mint Lichten a moziban!

— Szegény! még betegesebb lesz, ha meghallja a legújabb ujságot! Visszaviszik az órákat!

— Ne beszéljen!

— De beszéljek! Ugy látszik már a nagyok is észrevették a hibát s kezdenek javítani!

— Ugy nem tudnak javítani, mint ahogy Kiskós javítja a gólarányokat. Egész gólkirály lett!

— Talán úgy akarta mondani, hogy gólem-ber?

— Szereti a rejtvényeket?

— Hogy ne! A városban most nagy a rejtvényláz. Minden uccasarkon megállítják az embert, hogy kedves izé csak ezt az egyet mondja meg: négy betű, vízszintes stb.

— Itt a rejtvény:

óra Fürdjön meg! óra

— Nem tudom megfejteni!

— Pedig egyszerű! Valér, Pista, Dezső, József, Áron — Az új időközi tanács!

— Volt a Májuskutnál?

— Miért lettem volna?

— Csak. Azt hittem, maga volt az a tüzes vérű ifjú, aki egy 75 éves menyecskével szerelmeskedett.

— Ez igaz?

— Komoly való! Az ipsét bevitték a rendőrök!

— Jaj!

— Mi baja?

— Semmi, csak elgondoltam ezt az esetet!

— Fürdött már?

— Hogyne. A tavaly még a strandon.

— Fulladjon meg.

— Hol?

— A strandon!

— Még nincs!

— Dehogyan nincs! Megnyílt!

— Akkor megfuladhatok?

— Igen. A tüzoltók majd kimentik!

— Azoknak nincs erre idejük!

— Miért?

— Gyűléseznek.

Sesans.

Nézze meg a Tancos huszárokat ma

és holnap, az idejé mozi legjobb slager filmjét magyar színésszel a főszerepben, a zene budapesti híres cigányzenekaroktól. Mai naptól mérsékelt helyárak!

Hirdetéseket ^{utányos} ^{árban} ^{közöl} **a Székely Ujság**

HIREK.

SZÉKELY UJSÁG

Politikai hetilap.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Julius

2

1932.

— **Doktorrá avatás.** Vargha Lajost, dr. Vargha Béla ügyvéd, a Magyar Párt elnökének fiát ma, szombaton avatták fel a kolozsvári tudományegyetemen a jogtudományok doktorává.

— **Akiknek sikerült...** A szokásos évi érettségi vizsgák már a múlt hét folyamán megkezdődtek és eddig a következő, minket közelebbről érintő eredményről számolhatunk be. A csíkszeredai főgimnáziumból érettségi vizsgálatra állott 30 tanuló, kik közül sikeresen vizsgázott 21. A sikeresen érettségizett 21 tanuló között 6-on vannak, akik a helybeli volt főgimnáziumban végeztek 6 osztályt; u. m. Boér Béla, Gábor László, Győrbíró Jenő, Ilyés Imre, Kovács Ödön és Mikó Imre.

— **Péter-Pál napja.** Ez a piros betűs nap jelenti a nagy magyar alföldön az aratás kezdetét, amikor megcsendül a sarló a ringó aranykalász-tenger között. Erre felé még később indul meg az aratás, azonban e nap szimbólum volt mindig; szimbóluma különösen az iskolai év befejezésénél annak az igazságnak: „Aki mint vet, úgy arat”... Vidékünkön az idén az árvíz iszapolta le sok helyen a termést, learatva a székely gazdának sok-sok reménységét. Péter és Pál azonban kedves dátuma marad a kalendariumnak és az ismerősök, jóbarátok nem felejtik ilyenkor felköszönteni a Pétereket és Pálokat. Így városunkban kedves jókívánságokban volt része Korom Pál plebánosnak, valamint a tanítóképző Péter Páljának, Damokos Pál Péternek, akit ugyint külön Pált, úgy mint külön Pétert, a Cecilia-dalkar női és férfi tagjai köszöntöttek fel dr. Várhelyi Gyula, a Kath. Otthon elnökének vezetése mellett.

— **Az újjászervezett tűzoltóság.** Az Önk. Tűzoltó Egylet szerdán tartotta közgyűlését, melyen a tisztebeli karba új erők is vonultak be. A régiak mellé, mint újak beválasztottak: helyettes parancsnokká ifj. Bárdy István, szakszparancsnokká: Lázár István, Földi István, ellenőrré Kükös Antal, felügyelővé dr. Várhelyi Ödön. Szózatot tartott: Kaufman J., szerkesztő Deme Antal. Reméljük, hogy most már megkezdí regimultu egyesületünk építő munkáját. Különben az egyesület ma, vasárnap tartja az idei első gyakorlatát.

— **Halálozás.** Tóth Mihály, Osdola község 25 éves volt pénztárosa 55 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Tegnap volt a temetése.

— **Aki a háboruban névrokon ellenfelét fogta el.** Berlinből jelentik: Pomeraniában teljes visszavonultságban meghalt dr. A Chamisso, a nagy francia költő leszármazottja. Az orvos a háború idején csapattiszt frontszolgálatot teljesített a német hadseregben s elfogott egy francia tisztet, akit ugyan csak Chamissonak hívtak s a család franciaországi ágához tartozott.

— **Öngyilkos tanár.** Megdöbbentő értesülések, hogy László József, a Székely Miké kollegium h. tanára felfűtöte magát és meghalt. Nem lehet tudni, hogy a fiatal tanár, aki nagy hányódást és megpróbáltatást utána juttatott el a célhoz, miért dobta el magától az életet.

— **Villámcsapás.** A múlt heti zivatarok alkalmával a villám lecsapott Bélafalván a róm. kath. templom épületére s az a tetőzetet megromlalt. Szerencsére egyéb kár nem volt.

— **Nem ver bottal az Isten...** Párisból jelentik: A Sapho görög gőzös, melynek fedélzetéről kapitánya parancsára néhány héttel ezelőtt egy potyautast a tengerbe dobtak, az északafrikai Oran környékén sziklazátonyra futott s elsüllyedt. Személyzete mentőcsónakon egy szigetre vergődött. A hajó kapitánya nem merete kikötőbe vezetni hajóját a büntetéstől való féltelmében.

— **A téli ujbúrgonya termesztéséről** ír a „Növényvédelem” és „Kertészet” legújabb száma. Cikkeket közöl még a gyümölcs csomagolásáról, a borecet készítéséről, a szőlő nyári kezeléséről, a permetező folyadékok eltartásáról, a gyümölcsfák termékenységéről stb. A dusan illusztrált két szaklapból a „Növényvédelem” kiadótársa (Budapest, VIII. Rákóczi-ut 51. IV. e. 5.) egy alkalommal e lapra való hivatkozással díjtalanul küld mutatványszámot.

Julius 3-ikán, vasárnap nyílik meg a strand.

Arak: Vasárnap d. u. 5 leu. Hétköznapokon közös kabin 8, külön kabinál 10 leu. A többi tagu családnál, a négyen felüli család tagok nem fizetnek.

— Az Árvaház utolsó estéje. Szombaton, június 25-én volt az Árvaház felszámolására rendezett műsoros estélyek bezárója, mely e szezonban utolsó volt. Tíz magas színvonalú estély volt összesen a tavasszal, melyek valamit enyhítettek az Árvaház múlt évi nagy, több mint 60 ezer Leut kitevő deficitjén. Valamennyi estélyen megértő közönség, városunk intelligenciája vett részt s mindenik estély művelőzet számba ment, oly kitűnő programpontok voltak összeválogatva. De hiányzott az estélyről majdnem teljesen az iparos osztály, sőt a kereskedők közül is sokan egyetlen egyszer sem vettek részt és sajnos, az intellektuális közönség is sokan. Olyanok nem jöttek el az az estélyre, kiknek a borra, flekenre mindennap kitélik. De dicséret és köszönet illesse mindazokat, kik résztvettek az estéken és elősegítették az Árvaház jövődelmét. — Az előbbi estékhez méltán következett a bezáró est kitűnő programjával. Dr. I. Diénes Jenő ügyvéd olvasott fel finnországi utazásáról. A rendkívül érdekes felolvasást, mely a magyarság északi rokonainak, a finneknak hazáját, viszonyait, a múlt évi finn-magyar kongresszust részletesen tárgyalta és a mely sok olyan dologgal ismertette meg, melyek a legolvasottabb hallgatók előtt is újdonság ingerével hatottak, a hallgatóság nagy figyelemmel kísérte és zajosan megtapsolta. Utána Lázár István tanár mély átérzéssel szavalta Váradit Antalnak egy szép költeményét, a közönség elismerése mellett. Azután dr. Török Zoltán zongorán és Dragan uzoni tanító hegedűn adtak elő két klasszikus darabot, szintén nagy hatást és tapsot aratva. Majd Popescu P. urleány szavalata következett, ki Goga Oktávián egy szép költeményét és egy másikat adott elő, szép tisztán kiejtéssel, úgy, hogy azok is megértették, kik nem tudnak elég jól románul. Végül „Doktor ur én hűlye vagyok” című tréfás jelenetet adták elő Dávid Dódi és Késmárky József, folytonos derűségben tartva a közönséget. Dávid Dódi kitűnően adta az elmebetegét. Előadásukat zajos taps jutalmazta. A sikerült est rendezése dr. Nagy Zoltánné, dr. Györfi Sándorné és Popescu Liviusné urnőket dicséri.

— Megalakult az első munkanélküli liga. A Washington államban levő Seattleben ötvenezer munkanélküli részvételével megalkult a „munkanélküli polgárok ligája”, akik a pénzforgalom teljes kikapcsolásával rendezték be életüket, úgy, hogy munkájuk ellenében szükségleti cikkeket kapnak. A munkanélküli polgárság ligájának a csődbement vállalkozók ingyen adják át vállalatukat. A liga tagjai foglalkoznak lakások karbantartásával, erdőirtással, színelőadással, hangversennyel, stb. — szövetségi alapon.

— Mindenki álmos... Mindenki álmos körülöttünk: hivatalokban, társaságokban, utcán és kávéházban. Minden ember szundikál vagy legalább is szundikálni szeretne. Ezelőtt udvariasságnak számított, ha valaki társaságban ásitott. Még akkor is, ha ásitás közben illendőség kedvéért a tenyerével eltakarta a fél száját. Ma már az ásitás bevett társadalmi szokás, mert mindenki álmos. Álmos pedig a korai felkelés miatt. Nálunk ugyanis mindenki két órával korábban kel fel, mint Középeurópában. Aki hét órakor kel, hogy nyolcra hivatalban legyen, az tulajdonképpen ötkor, aki nyolckor, az valójában hatkor kel. Aki ki akarja várni, hogy a hasára süssön a nap, annak délután két óráig kell heverni, mert a napjárás szerint akkor van csak dél. Igaz, hogy akik ezt az óra-járást ilyen nagyon bölcsen elrendezték, azok azt mondják, hogy tessék korábban felkúdni. Hát mondjuk, hogy ez a korai lefelkés este tíz óra volna. Napjárás szerint tehát nyolc. Még világos van, még zajlik az élet. Ki tud ilyenkor aludni. De meg régi orvosi megállapítás, hogy az esti, különösen a koraesti lefelkés nem pótolja azt a nyugalmat, amit az ember a megszokott felkelésből elvett idővel a reggeli alvásból veszít. Tudományos megállapítás ugyanis, hogy az esti alvás nem nyugodt és nem üdítő. Az agy még tele van a napi impressziókkal, amelyek zsibonganak a szenderegő emberben. Az igazi, az egészséges, az üdítő alvás — a reggeli alvás. És az emberek nálunk ebből veszítettek el két órát. És ezt érzik egész nap. És ezért álmos körülöttünk minden ember. És ezért ásitnak az emberek akkorákat, hogy a fejük majd beleesik a saját szájukba. És ezért fog megtörténni, hogy lassanként mindenki kimerül és elalszik. Midnyájan elalszunk. Nem is lesz olyan rossz. Csak valami tapintatlan ember fel ne keltsen bennünket.

Holnap, 3-án megnyílik a Strand. Bővebbet a hirdetésben.

SPORT.

K. S. E.—Suburbu (Brassó) bajnoki 4:1(3:0)

Kedvezőtlen, esőre hajló időben kevés kö zönség nézte végig a vasárnap lezajlott K. S. E.—Suburbu mérkőzést, melyből a K. S. E. került ki fölényesen győztesként.

Az első percekben nem talál magára a K. S. E., ami nem csoda, mert egyben szél ellen is kell küzdenie, de gyorsan belelendül a játékba és sorozatos támadásainak rövidesen nem várt eredménye lesz. Fülöp a 16-on kiszökik és élet leszorított labdája a bal alsó kapufáról pattan a vetődő Suburbu kapus mellett goalba 1:0 a K. S. E. javára. A 30-ik percben megint Fülöp a labda, kinek helyezett lapos lövése a bal alsó sarokban köt ki. Alig eszmél fel meglepetéséből a Suburbu, amikor Kiskos A. a 31-ik percben éles labdát küld a felső kapufa alsó lapjára, honnan villámgyorsan pattan védhetetlenül goalba. 3:0 az eredmény, amely az I-ső félidőben nem változik meg. Az I-ső félidőben a hatalmas ostrom, amit még a szél is nehezített, kifárasztja a K. S. E-t s így a II-ik félidőben már lankad a támadása. Hosszas támadást indít a Suburbu, amelyek hol a halvesoron, hol Szócs II-on törnek meg. De végre is sikerül a vigaszgoalat berugni, amire Kiskos A. egy újabb goalal felel 4:1. Váltakozó támadásokkal telik le a játék hátralevő része.

Jól és lelkesedéssel játszott a K. S. E. Jók voltak: Fülöp, Kiskos A., Csulak és Szócs II. a kapus.

Ma, vasárnap a K. S. E. Brassóban a Bartelonával játszik bajnokit, mely el fogja dönteni, hogy bekerül-e a K. S. E. az első bajnokiba. (P.)

Minden olcsó és mégsem lendül fel a kereskedelem.

A külföldi lapok nagy cikkekben foglalkoznak az áresés kérdésével, amely ma az egész világon érezhető. Az árak mindennél esnek és kimutatható, hogy az áresési folyamat három éve szakadatlanul tart. Másfél év alatt husz-ötven százalékkal estek az árak. A közszükségleti cikkeknek is megfigyelhető az áresés, de nem olyan nagy mértékben, mint az egyes iparágakban.

Az áreséssel, sajnos, nem következett be a pénzűzés, amely lehetővé tenné, hogy az olcsó árut az emberek meg is tudják vásárolni. Amíg az élelmiszerek és az iparcikkek drágábbak voltak, több pénz is volt, mint mostan, amikor hiába kínálnak potomon mindenféle árut, amikor olyan keveseknek jut pénz a vásárlásra.

A város hivatalos hirdetései

Primăria Comunei Urb. Târgul-Săcuiesc.

No. 2656/1932.

Publicațiuni.

Primăria orașului Târgul-Săcuiesc aduce la cunoștința publică, că la 16 Iulie 1932 ore 11 a. m. dă în arandă pe un an prin licitație publică cu ofertă închise hala de spălat maște de la Abatorul Comunal.

Prețul de strigare este 20.000 Leu anual.

Condițiunile de licitație se pot vedea în orele oficiale la serviciul economic al primăriei.

Licitația se ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88—110 din legea contabilității publice.

Hirdetmény.

Trg.-Săcuiesc-i város tanácsa közhírré teszi, hogy 1932. Július 16-án d. e. 11 órakor írásbeli zárt ajánlatokkal bérbe adja egy évre a vágóhidnál levő bélmosó helyiséget.

Kiküldési ár 20.000 leu évi bér.

Az árverési feltételek hivatalos órákban a városi gazdasági hivatalnál megtekinthetők.

Az árverés a számviteli törvény 88—110 §-ai értelmében fog megtartatni.

Târgul-Săcuiesc, la 24. Iunie 1932.

Președ. Com. Int.:

Secretar General.

(ss) Dr. K. Kovács.

(ss) R. Cosma

Szücs urak!

„URSOL“

szörme festékek eredeti gyári

áron Leu: 620 kaphatók,

ugy szintén szörmepácok is

KOVÁCS ÁRPÁD

illatszertárában.

Páll Gáspár

táncanár, P. BARÓTHI ERZSI és PALL BÖSKE táncanárnők

a szezon táncujdonságaival

Rumbá, Marott, Haway-Wals, Tangó, Slow-Fox stb.

nyitják meg

TÁNCISKOLÁJUKAT

f. hó 4-én, az EURÓPA termében Gyermeknek 3 éves kortól felfelé d.u. 5-7-ig. Diákok 7-9-ig.

Felnőttek este.

A gyermekek tanításával — Páll Gáspár táncanár, mint gyermek specialista országos rekordot ért el.

Külön magánórák és kurzusok kisebb nagyobb csoportok részére.

Tandij 300 lei.

Beiratkozni lehet bármikor.

Judecătoria Mixtă din Trg.-Secuiesc, Secția cf. No. 890/1932 cf.

Extract din publicațiune de licitație.

In cererea de executare făcută de următoarea Cassa de Păstrare din Trg.-Secuiesc, contra urmăriților Soos György croitor și soția sa nasc. Lakatos Ida și Lakatos Iosif tâmplar dom. in Trg.-Săcuiesc.

Judecătoria.

A ordonat licitațiunea execuțională asupra imobilelor a lor Soos György și soția sa nasc. Lakatos Ida, in Cf. No. 1522 din Trg.-Săcuiesc No. top. 1863 casa de lemne cu intindere de 15 stj. pt. No. top. 1864 grădina cu intindere de 30 stj. pt. cu prețul de strigare de 10000 Lei, in C. F. No. 2792 din Trg.-Săcuiesc, No. top. 1444 casa de lemne cu intindere de 70 stj. pt. cu prețul de strigare de 5000 leu,

Asupra competenței de 1/2 parte a lui Lakatos Iosif din imobilul cuprins in Cf. No. 2320 din Trg.-Săcuiesc, No. top. 1383 casa de lemne cu intindere de 32 stj. pt. cu prețul de strigare de 10000 leu, cu menținerea dreptului de uzufruct viager a vădovei lui Măgori Iosif, in Cf. No. 2381 din Trg.-Secuiesc No. top. 1379/1 grădina cu intindere de 30 stj. pt. No. top. 1381 grădina cu intindere de 4 stj. pt. cu prețul de strigare de 7000 leu, pentru incasarea creanței de 66000 lei capital și accesorii, precum și pentru incasarea creanței de 19260 leu a firmei Eugen și Iosif Rosenfeld din Trg.-Mureș, a creanței de 26049 lei și acc. a lui Jancsó Samuil, și a creanței de 30000 leu cap. și acc., a firmei „Textilă” întreprindere comerciale pentru mărfuri textile Frați Grăf Brașov.

Licitațiunea se va ține in ziua de 3 luna Sept. anul 1932 ora 9 la localul oficial al Cf. Str. Regele Carol No. 3.

Imobilele se vor licita și vor fi vândute pe un preț mai mic de cât 3/4 din prețul de strigare.

Cei cari doresc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție, in numerar sau in efecte de cauză socotite după cursul fixat in art. 42 legea LX. 1881, sau să predea aceluiaș delegat chitanța constatând depunerea, judecătoresc, prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație (art. 147, 150, 1706 legea LX. 1881, art. 21 legea XL 1908.)

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat de cât cel de strigare este dator să întregască imediat garanția — fixată conform procentului prețului de strigare — la aceiaș parte procentuală a prețului ce a oferit art. 25 XLI. 1908.

Data in Trg.-Săcuiesc, la 20 Apr. 1932.

Judecător: ss. Dr. Gábor

Pentru conformitate: Török expeditor.

Vegyileg tisztít és fest

présel többféle minőségben, női- és férfi kiizzadt filz-kalapokat tisztít anélkül, hogy formáját elveszítene, a legjutányosabb árban. — B. tudomásra hozom, hogy műhelyemet

német gyártmányu gyapjufésülőkkel

kibővittem.

Bartos Boldizsár

TÂRGUL-SĂCUESC
KÉZDIVÁSÁRHELY.

Tipografia „MINERVA” nyomda Târgul-Săcuiesc (Kézdivásárhely.) 1932.